

DE TRIBUNE

Versijnt dagelijks, behalve op Zon- en Feestdagen. Redactie en Administratie: AMSTEL 85, AMSTERDAM. Tel. N. 4894. Adverteerders 20 cent per regel. Arbeidersorganisaties, aanvraag, betrekking, huur, verhuur enz. 10 cent per regel. Ingezonden Mededeelingen 25 cent per regel.

REV.SOC.VOLKSBLAD

ABONNEMENTSPRIJS: voor plaatsen, waar Agent-schappen gevestigd zijn, per week 15 ct. Franco per post per kwartaal bij vooruitbetaling; voor NEDERLAND 11.95; voor BELGIË f2.90. Voor andere bij de Postunie aangesloten landen f4.—
PRIJS PER NUMMER 3 CENT.

Orgaan van de Sociaal-Democratische Partij (S. D. P.), onder Redactie van HENR. ROLAND HOLST, W. VAN RAVESTEIJN en D. J. WIJNKOP. Vaste medewerkers: J. C. Ceton, H. Gorter, B. Lansink Jr., A. Pannekoek, L. de Visser, G. J. A. Wesselingh, Ds. M. C. van Wijhe, e. a.

De moord op het openb. onderwijs

Sinds eenige dagen heeft er in de volksvertegenwoordiging een debat plaats over een nieuw grondwetsartikel, artikel 192, waaruit het woord „openbaar” zal worden gelicht met betrekking tot het onderwijs, waarvan gesproken wordt in bedoeld artikel der Grondwet.

Deze verandering van woorden vindt niet plaats uit hoofde van sierlijkheid of van lijnen smaak; de redenen voor deze verandering zijn te zoeken in de verandering van de positie der liberale bourgeoisie, veroorzaakt door de maatschappelijke ontwikkeling, die vasthouden aan het openbaar onderwijs overbodig voor haar maakt. De liberalen hebben dit wapen niet meer nodig, noch voor het kweken van ontwikkelde arbeiders — de handgrepen der machine kan een kind leeren — noch voor het voeren van hun politieke strijd.

Sedert langen tijd is het inzicht bij hen geüprijpt, dat de school die de arbeiders het best onderdanig maakt, is de christelijke school. Van den godsdienst gaat de noodige suggestie uit op de massa, meer dan van de vroeger door de bourgeoisie beleiden ongodsdienstige liberale wijsheid.

Wat de politiek aangaat, de liberale partijen, die middenstand en handelskapitaal omvaten, of, zoals de Vrij-Liberalen, welke een klasse-partij vormen, zijn in hun klasse-zweden gelijk aan de partijen der rechterzijde: De Roomsche Katholieken, die de Oude- of Vrij-Liberalen nabij komen, de anti-revolutionairen, die de vrijzinnig-democraten naderen, d. w. z. de keunen man, de middenstand, het zijn allemaal groepen, die zich allen keeren tegen het proletariaat, dat men in elk geval zooveel mogelijk moet verdommen in de naaste toekomst, opdat het bruikbaar blijve of gemaakt worde voor de politiek, die men thans wil volgen, moet volgen.

De vraag is nu: wat doet eigenlijk de bourgeoisie, die middenstand en het grondbezit, zoals die groepen zijn verdeeld over de verschillende politieke partijen of soms als groepen apart optreden?

De band die al deze partijen bindt, de blauwe draad die loopt door het optreden van Kuijper en Tydemän, van Marchant en Lohman, is het belang om ongestoord in het bezit te blijven van Ned. Indië.

De heer Colijn, een onverdadcht geüige, schreef eens, dat ten onzen onder alle partijen geen verschil bestaat omtrent de koloniale politiek. Welke maatregelen moeten nu nemen om te zorgen, dat zij ongestoord dit bezit kunnen handhaven?

De massa militariseeren en daarmee Nederland verdedigen.

Valt Nederland, dan is de soevereine staat in welks bezit Indië zich bevindt, verdwenen en daarmee dus ook zijn bezittingen.

Om de massa nu werkelijk te militariseeren op groote schaal, moet de grootste mogelijke onderworpenheid worden aangekweekt.

Zoo min mogelijk kennis, zoo weinig mogelijk weten en zooveel mogelijk deemoed, slaafschheid en hondenrouw, dat is thans het parool der heerscheude klasse.

De kundigheden, die het moderne oorlogvoeren eischt van den individueelen soldaat, is, wat den technischen dienst naangaat (genie, vliegers, etc.) zijn te leeren op een speciale school.

Dit geldt ook voor de minderheid van vakbekwame arbeiders, die op technische scholen kunnen gaan, voor zoover dit noodig mocht zijn.

Dit geldt echter niet voor de groote massa, noch in het legor, noch in de industrie. In den modernen oorlog treedt de artillerie op als het wapen, en verder „tanks”, machinegeweren en handmijnen. Kortom: machines, die door technici tot het gevecht of tot ontploffing worden gereed gemaakt, of zoals de vliegmachines als oogen dienen voor de artillerie.

Voor de toepassing van het Taylorstelsel in de nijverheid, voor massa-avallen, vele geledeuren dik, is veel noodig, maar, heusch, geen schoolkennis of althans een minimum; hoofdzaak is: onderworpenheid, slaafschheid.

De klasse, die dit alleen noodig heeft om te blijven heerschen in Nederland, heeft alle oude idealen afgezworen. De beschaving van het kapitaal, de openhopping van bezit escht, dat de massa stoffelijk en geestelijk wordt omhoog gedrukt.

De heele grondwets-herziening staat in het teken der reactie; de klerikalisering

der massa, de extra-verdomming, door de christelijke school tot de overheerscheude te maken, juist in dit tijdsgewricht van den wereldoorlog, nu de godsvrede heerscht, en de arbeiders-demagogen het vaderland verdedigen willen met een beroep op het z.g. socialisme, toont dit alles duidelijk aan.

De hondenrouw aan het bevel of de bevelen der sabelskeude bedienden der bourgeoisie is er een grooter christeliker deugd mogelijk in den oorlog?

De heer Cort v. d. Linden en zijn medegegeerde beschouwen den godsdienst als het meest doelmatige middel, als het meest bruikbare instrument, om de arbeiders gedwee te maken.

De bourgeoisie van alle gading, liberaal en klerikaal, spreken tot de arbeiders als de beul tot Don Carlos: „ik zal u vermoorden om uw zels wil.”

Om het vaderland te verdedigen, moeten zij de massa militariseeren, daarop bereiden zij hen voor, door hen ook te clericaliseeren!

De vuile veronting, die in het parlement geschiedt en die nergens anders toedient dan om den godsdienst te verklaren tot het meest geschikte middel om massale slachtingen te doen plaats hebben in het belang van het Nederland-sche imperialisme, dat is de wijziging van artikel 192 der Grondwet; dat is de inhoud, maar en inhoud, die zorgvuldig wordt verborgen onder allerlei bizaken.

De verachtelijk lage rol van het soort parlemenarieris, die dit scheimstuk zullen opvoeren, behooren we niet verder te brandmerken, te geüisen en aan den schandpaal te nagelen. Is het noodig om den Judas-rol, aan den christelijken godsdienst toebedacht, verder uiteen te ralen?

Is het gewensch om Troelsma als groot staatsman en de S. D. A. P. als „serieuze politieke partij,” die wiilig de bourgeoisie likt en bedient, met andere verven te schilderen?

Is het nog verstandig, te beoogen, dat deze grondwetsherziening niet wil, niet bedoelt, algemeen kiesrecht te brengen?

Men moet leugen op leugen stapelen of het slachtoffer van gerefinerde politieke bedriegers zijn, om dat te gelooven!

Arbeiders van Nederland, waakt! de vijand wapent zich geestelijk en stoffelijk, met godsdienst en kanonnen, met machinegeweren en christelijke scholen.

Komt dan, gij, die moet dienen als werkvee, gij, die moet dienen als slachvee, wordt dan toch wakker! Smeedt u aanen! Rust u ten strijd tegen den vijand, tegen het imperialisme van Nederland, met alle bruikbare wapens, stoffelijk en geestelijk, die voeren kunnen tot het doel: bewustwending, krachtsontwikkeling en eenheid in-den-strijd !!

B. L.

menschen, en ten tweede in de macht van de staat, die het beschermt en handhaaft. Wie het socialisme wil, heeft hiermee dus in de eerste plaats te maken: met de rechtsopvattingen, en met de staat.

Overal, waar menschen samenleven in een gemeenschap, moeten zij hun persoonlijke vrijheid ten gunste van deze gemeenschap beperken. Had ieder volop ruimte en een verkeer bestaen, dan kon hij doen wat hij wilde, mis zonder de anderen te hinderen. Maar de werkelijke groepen of gemeenschappen der menschen (siam, volk, siad, staat) zijn strijdorganisaties; slechts door gezamenlijk den strijd om het bestaan te voeren kunnen zij zich van het noodige voorzien en blijven bestaan. Dan moeten in elk dezer gemeenschappen regels gelden voor het wederzijdsch handelen, voor de gemeenschappelijke arbeid en ieders deel er in, waardoor het samenleven alleen mogelijk is. Iedere bijzondere vorm van productie brengt eigen regels mee van onderling verdragen en samen handelen. Deze regels zou men weten kunnen noemen; zij zijn in zooverre anders, dat zij voor een deel overgeerde zeden zijn, die niet eens vastgesteld of besloten behoeven te worden, omdat zij bij iedereen als vanzelfsprekend gelden; voor een deel worden zij door eenvoudige afspraak of besluit van een volksvergadering vastgesteld. Zede en besluit warielen beide in het rechtsbewustzijn der leden; dit bewustzijn van wat recht is is eenvoudig het instinktelijk gevoel, wat voor de geheele samenleving goed en noodzakelijk is. In een wereld van kleinbedrijf gevoelt ieder, dat alleen door eerbijding van ieders eigendom van werktuigen en waren het produceeren en verkoopen, dus het leven, mogelijk is; daarom leeft het particulier eigendomsrecht hier in het rechtsbewustzijn en is zede, ook waar het nog geen geschreven wet is.

Door de scheiding en tegenstelling der klassen komt er een scheiding tusschen de twee. Wat voor de eene klasse goed is, kan voor de andere nadelig zijn. Erkent een onderworpen klasse ook soms lang de rechtsbegrippen der meesters gehoorzaam als de goede: zoodra de klassenstrijd komt, boisen ook de rechtsbegrippen op elkaar. Wat voor de roofridders recht was, was voor de kooplieden onrecht; door hun geldmacht wisten de kooplieden de roofridders er euder te krijgen en de kostwinning van die heeren als „roof” te bestempelen. Dat de kapitalisten van nu zich verrijken door de arbeid van het proletariaat geldt daarentegen als eerlijk en behoorlijk, omdat het rechtsbewustzijn van de burgerlijke klasse, die dat als natuurlijk beschouwt, nog altijd heerscht. Door hun politieke heerschappij kunnen heerscheude klassen als geldend recht in de wetten neerleggen, wat met het rechtsbewustzijn der onderdrukten in strijd is: zoo hebben bourgeoisieparlementen door wetten vaak de mark- en meentgronden aan de boerengemeenten ontnomen, om ze aan landheeren of sachersaars te verkoopen. Het rechtsbewustzijn van de heerscheude klasse is in de eigendoms wetten belichaamd; haar eigendom wordt door haar politieke organisatie, de staat, beschermd.

Spreken we dus over eigendom, dan spreken wij over de staat. Recht en wet beruison bij de staat; de politieke macht stelt de eigendoms wetten, het geldende eigendomsrecht vast, en zorgt door haar macht, dat dit geldt. Mogen wij op nog zoo goede gronden bewijzen dat zijn recht onduidelijk en verouderd onrecht is: de staat handhaaft het door zijn macht. Wie meester is over de staat, is meester over recht en wet.

Dat geldt positief en negatief. Wie niet meester is over de staat kan aan het eigendomsrecht niets veranderen. De arbeiders mogen het geldende systeem als onrecht voelen: er wordt niet op gelet. De staat is de macht, ingesield door de bourgeoisie ter handhaving en bescherming van haar privateigendom, tegen hen, die dit zouden willen aantasten. Wil de arbeidersklasse het burgerlijke eigendom aantasten, dan zal zij deze macht, die het verdedigt, eerst moeten overwinnen, vernietigen of op zij schuiven.

Positief wil echter deze stelling zeggen: als de arbeidersklasse zich meester weet te maken, over de staat, de politieke organisatie, die de maatschappij beheerscht, dan kan zij het eigendomsrecht en de wetten regelen in haar zin. Dan kan zij het

De verovering van het Socialisme.

Eigendom en staatsmacht.

Kort gezegd komt hierop dus het doel van het socialisme neer: onteigening van de bezitters der produktie-middelen. Het beschikingsrecht over de produktiemiddelen, d. i. de fabrieken, machines, mijnen, grond, verkeersmiddelen, moet aan de tegenwoordige eigenaars ontnomen worden en aan de gemeenschap komen van hen, die er werkelijk mee werken.

Hoe kan de arbeidersklasse deze beschikking krijgen? Stel, dat de arbeiders van de fabriek op een goeden dag verklaren: deze machines zullen voortaan ons behooren, wij hebben er recht op want wij werken er altijd mee, de produkten van onze arbeid zullen wij behouden, om ze voor onze rekening te verkoopen — wat zou er dan gebeuren? Ten eerste zou de overgrote meerderheid der menschen dit als diefslid beschouwen — een bewijs, dat het geldende eigendomsrecht nog diep wortelt in het rechtsbewustzijn der massa's. Ten tweede zou er gauw politie opdagen, om ze uit de fabriek te jagen, en als er te veel waren, arbeiders bv. van een heele stad, dan zou men spreken van opstand tegen de heerscheude orde, en de staat zou militairen zenden, om ze tot hun oude plaats van onderworpen slaven terug te brengen.

Het geldende eigendomsrecht hangt niet in de lucht; het is, mogen wij het in strijd achten met de economische bouw van de maatschappij, op tweeërlei wijze gefundeerd: ten eerste in de rechts- en eigendomsopvattingen der

gemeenschappelijk eigendom van produktiemiddelen in de plaats van het partikuliere eigendom stellen. Dan kan zij die verandering in het geldende recht brengen, die noodig is om de kapitalistische produktie in een socialistiche om te zetten.

Dus: de staat veroveren, en in diens van de arbeidersklasse stellen, om hem tot orgaan van het socialisme te maken.

Op twee manieren is hier de voorwaarde voor het socialisme, dus de taak van het proletariaat uitgedrukt, twee manieren, die als elkaar uitsluitende leuzen van verschillende, elkaar bestrijdende richtingen scherp tegenover elkaar gesield worden. De anarchiste ziet in de staat niets dan gewelddadige onderdrukking, die een betere wereld van vrijheid verhandert; dus: weg met de staat. De reformist ziet in de staat de machtige regelaar, die nu niet ten volte en op de goede manier zijn plicht doet, maar die, als hij eenmaal in dienst van de arbeidersklasse gesield is, door positieve regeling van het eigendom op nieuwe grondslagen het socialisme zal brengen. Beide hebben een absurd fantasich beeld van de staat voor oogen, gevormd uit een bepaald karakter van de werkelijke staat: de een ziet om zoo te zeggen enkel de politieagent, de ander enkel het postkantoor. In de werkelijke staat komen beide karakters voor, omdat zijn werkelijke wezen is: een instelling van de bourgeoisie ten dienste van het kapitalisme.

Om de klassebelan in der bourgeoisie te cüenen, moet de staat algemeen-nuttige regelingen treffen voor verkeer, veiligheid, e.d., en tegel: de arbeidersklasse krachting er onderhouden. Wij hebben ons niet te laten leiden door afschow voor zijn gewelddadige onderdrukking, noch door respect voor zijn macht tot regeling. Wij hebben alleen te vragen: hoe kunnen wij aan deze macht ter handhaving van de burgerlijke eigendoms-orde een einde maken? Of met andere woorden: hoe kan de arbeidersklasse meester over de maatschappij worden?

Wij noemen dit de verovering van de politieke macht. De naam heeft niets te maken met het tegenwoordige bedrijf van politiek, maar wordt gebruikt in den zin van algemeene, omvattende macht. De politieke macht is de macht, die de algemeene aangelegenheden van een groep, een siad, een volk regelt en beheerscht; zij is in de oudste eenvoudigste maatschappijvormen het volk zelf; eerst in de moderne maatschappij krijgt zij de vorm van een aparte, van het volk gescheiden staatsmacht. Het doel van de arbeidersklasse moet zijn: zoover te komen, dat zij zulke algemeene regelingen van de maatschappij kan maken als voor haar behoefte noodig is. Heeft zij de macht, om dat te doen, dan zeggen wij dat zij de politieke macht bezit. Of dat een vernietiging, een behoud of een omvorming van den tegenwoordigen staat mee zal brengen, kunnen wij vooruit niet vaststellen; dat zal naderhand moeten blijken, als wij weten, hoe de arbeiders deze politieke macht moeten veroveren.

Want wij haten het kapitalistische stelsel!

Maar waarvan wij walgen, dat is de gliupende halfheid, dat is het vunze verraad, de misselijke valsheid van zich noemende socialisten, die door den wereldbrand opgeschrikt uit hun knusig gedce, dat ze strijd noemden, nu uit gebrek aan moed en karakter vrede sloen met den vijand.

Die arm in arm gaan met onze vijanden, die de idealen van hen overnamen, die het strijdperk nu onveilig maken en vol van giftigen damp.

Ze hebben de kracht van het proletariaat gebroken; zijn hersenen vergiftigd. Ze hebben den internationalen strijd verloochend, ze helpen de regeeringen mee in 't vermoorden van 't proletariaat.

Ze zijn opgeklimmen tot de hoogste bereikingen in de verschillende staten; het kapitalisme vertrouwt hen, als aan de best denkbare waakhonden, geheel naar huis toe.

Hun giftigen adem gaat door alle lande- en dreigt al het jonge strijdlevens te doodden.

„Voor 't Vaderland!” roepen zij en zwaaien met roode vlaggen.

Het zijn de ploerlen van dezen tijd — ze zijn te min voor onzen haat, slechts waiging en hartgrondigen afkeer voelen we voor hen.

We zouden niet over hen willen spreken, we zouden niet elken dag weer hun leugens uiteenruften, als het niet zoo dringend noodig was. Maar het proletariaat, het domme en vermoede werkvolk is zulke een weinig weerbaar slachtoffer tegenover 'hun listigheid. Het proletariaat — een belangrijk deel althans — luistert naar hen, met open mond staren de arbeiders tot hen op, hun bedwelmende welsprekendheid sleept hen mee en ze missen onderscheidingsvermogen.

Het proletariaat beset niet, dat het goedkeure sentimentaleiteit is, die het ontcoert. Het weet niet, dat het banale grappen zijn, die het zoo geestig vindt.

Maar bovenal, het proletariaat weet niet, dat het doel van al hun werken slechts eigen voordeel beoogt en persoonlijke eereucht wil bevredigen.

Het is daarom, dat we onzen afkeer overwinnen, dat we hun werken en wroeten blooileggen, dat we hen tontoonstellen dag aan dag in al hun naaktheid.

Het is daarom, dat we een beroep doen op alle werkelijke strijders tegen het kapitalisme, om ons te helpen bij dit werk.

Het is daarom, meenen wij, de plicht van elk arbeider, die met ons van meening is, dat het volk geuec leugens slikke om zich te abonneeren op onze Tribune, waarin wij het proletariaat oproepen tot stijd tegen oorlog en hongor en waarin wij ütting geven aan de walging van elk staidend arbeider voor de gelukzoekers, die de vaan van het Socialisme bevuilen.

G. v. 't R.

Angstige oogenblikken.

De bemanning van het rederische vaartuig No. 2 te Oostquhorn meldt aan het „N. v. N. Noorden”:

Maandagmorgen onstreeks negen uur woedde hier een hevige hagelbui, vergezeld van een hevigen wind, zoodat men bijna geen 25 M. voor zich uit kon zien. Toen de lui opruk, rapporteerde enskaps de wacht: „Mijn in het zicht!”

De mijn was nog ongeveer 300 M. van het schip verwijderd en kwam, voorgezwipt door den hevigen wind en den stroom, met groote snelheid recht op ons aan. Onmiddellijk gaf de schipper bevel het anker te lichten, maar dat was gemakkelijker gezegd dan gedaan. Er stond een geweldige zee, waarom er dan ook een 45 vaam ketting voor stond. Met alle kracht begon men te draaien, maar nog was de ketting niet op de helt ingedraaid, toen de mijn al tot een 20 M. genderd was. Toen men zag, dat verder draaien nuteloos was, gaf de schipper bevel in de sloep te gann. Terstond werd met alle macht in den wind opgevoerd. Nog was men niet ver van het schip verwijderd, toen men zag, dat de mijn onder den ankerketting door droef en eenige maanden hevig tegen het schip ramde. Een ademblooz stille volge. Iedereen was in spanning, wat er nu zou gebeuren. Maar de mijn sloeg gelukkig weer af zonder te ontploffen.

Teruggekomen aan boord, werden er door de aan boord geplaatste mariners 30 schoten gelost, om zoo de mijn te doezinken. Maar dit bleek onmogelijk door de hoge zee.

Het was een groote ongeluk, een van de grootste, die hier ooit gezien is. Het was vermoedelijk een Engelsche.

De ploerten van dezen tijd.

Wat wij haten, dat is de kapitalistische wereldorde met haar menscheuterende ijstelingen, met haar consequentie's van meedoogenlooze vernietiging en verderfing van het beste dat er leeft in de harten der menschen. Om strijd te voeren tegen dit vloekbare stelsel hebben we geen aansporing noodig; onze haat drijft ons voort en we vechten met inspanning van al onze kracht tegen het kapitalisme en zijn cynische verdedigers.

En elken dag opnieuw helpen wij dien haat zich uit te breiden onder onze klas-senooten, omdat we weten, dat die haat een der voorwaarden is voor den groeten massalen strijd en de eendellige overwinning.

Wij haten het kapitalisme met den gezondden haat van frische strijders en daarom blijft er in ons ruimte over voor ontzag voor het grooise beueven van het kapitalisme in zijn imperialistische suiptrekkingen. En nu de dood-strijd van het kapitalisme, van dat stervende stelsel, zooveel bloed en traan vraagt, nu beurenen wij onze te kleine kracht, die ons belet het monster den genadesoot te geven.

Wij haken naar den tijd, dat we sterk genoeg zullen zijn voor dien genadesoot — recht en ridderslijk zullen wij hem toebrengen.

TWEDE KAMER.

Zitting van Woensdag 18 October.

Grondwetsherziening.

De in deze zitting gehouden redevoering... Tweede Kamer... Grondwetsherziening...

De heer de Beaufort heeft onmiskenbaar gelijk... Tweede Kamer... Grondwetsherziening...

Alvorens wij op de rede van dezen leider... Tweede Kamer... Grondwetsherziening...

Haarlijn legde hij uit, dat het Algemeen Kiesrecht... Tweede Kamer... Grondwetsherziening...

Zijn christelijke logica maakt trouwens... Tweede Kamer... Grondwetsherziening...

Dat klopt. De „plicht om mede te werken... Tweede Kamer... Grondwetsherziening...

Wat voor „gehoede vrouwen“ zou 't nog zoo... Tweede Kamer... Grondwetsherziening...

„Natuurlijk — zoo ging de heer Lohman... Tweede Kamer... Grondwetsherziening...

Men weet, dat, volgens de regeringsvoorstellen... Tweede Kamer... Grondwetsherziening...

Ja, ja, Mr. Troelstra had wel aanleiding... Tweede Kamer... Grondwetsherziening...

FEUILLETON

OPSTANDING

door LEO TOLSTOI.

Naar de Fransche vertaling bewerkt door v. R. & R. J.

82) — Dat is nog eens een geluk, dat ik... Opstanding door Leo Tolstoj...

Literatuur.

Klinkklank — en erger.

Er is natuurlijk niet iedere week iets van... Literatuur... Klinkklank — en erger...

Een curieus staaltje van boerenbedrog... Literatuur... Klinkklank — en erger...

Wat aan deze woorden op het eerste gezicht... Literatuur... Klinkklank — en erger...

„Uit Delhi deed een leger een uitval... Literatuur... Klinkklank — en erger...

„Abonné D“ vraagt waarom ik (lees de... Literatuur... Klinkklank — en erger...

„Wat voor „gehoede vrouwen“ zou 't nog... Literatuur... Klinkklank — en erger...

„Natuurlijk — zoo ging de heer Lohman... Literatuur... Klinkklank — en erger...

Men weet, dat, volgens de regeringsvoorstellen... Literatuur... Klinkklank — en erger...

Ja, ja, Mr. Troelstra had wel aanleiding... Literatuur... Klinkklank — en erger...

„Wat voor „gehoede vrouwen“ zou 't nog... Literatuur... Klinkklank — en erger...

„Natuurlijk — zoo ging de heer Lohman... Literatuur... Klinkklank — en erger...

Men weet, dat, volgens de regeringsvoorstellen... Literatuur... Klinkklank — en erger...

Ja, ja, Mr. Troelstra had wel aanleiding... Literatuur... Klinkklank — en erger...

„Wat voor „gehoede vrouwen“ zou 't nog... Literatuur... Klinkklank — en erger...

„Natuurlijk — zoo ging de heer Lohman... Literatuur... Klinkklank — en erger...

Men weet, dat, volgens de regeringsvoorstellen... Literatuur... Klinkklank — en erger...

Ja, ja, Mr. Troelstra had wel aanleiding... Literatuur... Klinkklank — en erger...

„Wat voor „gehoede vrouwen“ zou 't nog... Literatuur... Klinkklank — en erger...

„Natuurlijk — zoo ging de heer Lohman... Literatuur... Klinkklank — en erger...

Men weet, dat, volgens de regeringsvoorstellen... Literatuur... Klinkklank — en erger...

Ja, ja, Mr. Troelstra had wel aanleiding... Literatuur... Klinkklank — en erger...

„Wat voor „gehoede vrouwen“ zou 't nog... Literatuur... Klinkklank — en erger...

„Natuurlijk — zoo ging de heer Lohman... Literatuur... Klinkklank — en erger...

Men weet, dat, volgens de regeringsvoorstellen... Literatuur... Klinkklank — en erger...

Ja, ja, Mr. Troelstra had wel aanleiding... Literatuur... Klinkklank — en erger...

„Wat voor „gehoede vrouwen“ zou 't nog... Literatuur... Klinkklank — en erger...

„Natuurlijk — zoo ging de heer Lohman... Literatuur... Klinkklank — en erger...

Men weet, dat, volgens de regeringsvoorstellen... Literatuur... Klinkklank — en erger...

Ja, ja, Mr. Troelstra had wel aanleiding... Literatuur... Klinkklank — en erger...

„Wat voor „gehoede vrouwen“ zou 't nog... Literatuur... Klinkklank — en erger...

„Natuurlijk — zoo ging de heer Lohman... Literatuur... Klinkklank — en erger...

Men weet, dat, volgens de regeringsvoorstellen... Literatuur... Klinkklank — en erger...

taal Een hart „vervliegt“ (111) omdat... Literatuur... Een hart „vervliegt“...

Een voorbeeld van oorlogsverwildering... Literatuur... Een voorbeeld van oorlogsverwildering...

„Uit Delhi deed een leger een uitval... Literatuur... Een voorbeeld van oorlogsverwildering...

„Abonné D“ vraagt waarom ik (lees de... Literatuur... Een voorbeeld van oorlogsverwildering...

„Wat voor „gehoede vrouwen“ zou 't nog... Literatuur... Een voorbeeld van oorlogsverwildering...

„Natuurlijk — zoo ging de heer Lohman... Literatuur... Een voorbeeld van oorlogsverwildering...

Men weet, dat, volgens de regeringsvoorstellen... Literatuur... Een voorbeeld van oorlogsverwildering...

Ja, ja, Mr. Troelstra had wel aanleiding... Literatuur... Een voorbeeld van oorlogsverwildering...

„Wat voor „gehoede vrouwen“ zou 't nog... Literatuur... Een voorbeeld van oorlogsverwildering...

„Natuurlijk — zoo ging de heer Lohman... Literatuur... Een voorbeeld van oorlogsverwildering...

Men weet, dat, volgens de regeringsvoorstellen... Literatuur... Een voorbeeld van oorlogsverwildering...

Ja, ja, Mr. Troelstra had wel aanleiding... Literatuur... Een voorbeeld van oorlogsverwildering...

September af werd de oorlog aan het... Literatuur... September af werd de oorlog aan het...

Bijna tegelijk met dit ophouden van den... Literatuur... September af werd de oorlog aan het...

De 7en October begon toen de nieuwe... Literatuur... September af werd de oorlog aan het...

Zoo heftig wordt thans de oorlog... Literatuur... September af werd de oorlog aan het...

„Abonné D“ vraagt waarom ik (lees de... Literatuur... September af werd de oorlog aan het...

„Wat voor „gehoede vrouwen“ zou 't nog... Literatuur... September af werd de oorlog aan het...

„Natuurlijk — zoo ging de heer Lohman... Literatuur... September af werd de oorlog aan het...

Men weet, dat, volgens de regeringsvoorstellen... Literatuur... September af werd de oorlog aan het...

Ja, ja, Mr. Troelstra had wel aanleiding... Literatuur... September af werd de oorlog aan het...

„Wat voor „gehoede vrouwen“ zou 't nog... Literatuur... September af werd de oorlog aan het...

„Natuurlijk — zoo ging de heer Lohman... Literatuur... September af werd de oorlog aan het...

Men weet, dat, volgens de regeringsvoorstellen... Literatuur... September af werd de oorlog aan het...

Ja, ja, Mr. Troelstra had wel aanleiding... Literatuur... September af werd de oorlog aan het...

me verandering in de krachtsverhouding... Literatuur... me verandering in de krachtsverhouding...

Of bij die vorderingen in de komende maand... Literatuur... me verandering in de krachtsverhouding...

Eerst tegen dien achtergrond kan men... Literatuur... me verandering in de krachtsverhouding...

De Duitsch-Oostenrijksche legers onder... Literatuur... me verandering in de krachtsverhouding...

In de Dobroedsja schijnt de strijd voor... Literatuur... me verandering in de krachtsverhouding...

In Griekenland — het voormalige... Literatuur... me verandering in de krachtsverhouding...

Wat leert een nauwkeurige vergelijking... Literatuur... me verandering in de krachtsverhouding...

Wat leert een nauwkeurige vergelijking... Literatuur... me verandering in de krachtsverhouding...

Wat leert een nauwkeurige vergelijking... Literatuur... me verandering in de krachtsverhouding...

Wat leert een nauwkeurige vergelijking... Literatuur... me verandering in de krachtsverhouding...

Wat leert een nauwkeurige vergelijking... Literatuur... me verandering in de krachtsverhouding...

Wat leert een nauwkeurige vergelijking... Literatuur... me verandering in de krachtsverhouding...

Wat leert een nauwkeurige vergelijking... Literatuur... me verandering in de krachtsverhouding...

Binnenland.

Tweede Kamer.

Zitting van Vrijdag 20 Oct. De heer Tydeman was aan 't woord. Hij wenschte met zijn partijgenooten mede te werken tot algemeen mannenkiesrecht. Het algemeen mannenkiesrecht is rijp voor ons land. Alle partijen zijn het daarmee eens. Indien er evenredige vertegenwoordiging is, moet er ook stemrecht komen. Door tekenning van kiesrecht aan alle vrouwen wordt het Staatsbelang echter niet gedeerd. Gehuwde vrouwen komen weder voor kiesrecht in aanmerking dan ongehuwden. De vrouw het kiesrecht te geven gaat te ver.

De heer Gerhard bezprak art. 192 en gaf een uitgebreid overzicht der schoolproblemen. De openbare school kan velen der modernen bevreemden. Elke school moet goed zijn, zoowel openbare als bijzondere. De heer Lohman ging met den heer Gerhard mede.

Er moet leiding van overheidswege zijn voor alle scholen. Het onderwijs zal door financiële gelijkstelling verbeteren. De heer Van der Voort van Zijl bevestigde, dat men tot overeenstemming moet komen over dit onderwerp. Art. 192 is het voornaamste der hervorming. Spr. is bereid tot tegenoverkomst, maar verwacht niet ook van den anderen kant.

Spr. brak zijn rede af, waarop de zitting werd verdaagd tot Dinsdag a.s.

Dr. Ant. Pannekoek.

Dr. A. Pannekoek, privaatrecht in de sterrekunde te Leiden, zal zijne colleges aanvangen met een openbare les, over de astrologie en haar betrekking tot de ontwikkeling der sterrenkunde, te houden op Woensdag 25 October a.s., des namiddags te 3 1/2 ure precies, in het Klein-Auditorium der Universiteit te Leiden.

De dames laten zich niet afschepen zouds de arbeidersvrouwen.

De Haagsche correspondent van de „Tel.“ schrijft: In verband met allerlei persberichten over een conferentie van mevrouw Alitta Jacobs met den president van de Tweede Kamer, deelt men ons uit parlementaire kringen het volgende mede: Mevrouw Jacobs, met eenige andere bestuursleden der Vereeniging voor Vrouwenkiesrecht bij de president op bezoek zijnde, stelde hem de vraag, of het niet mogelijk was, dat eenige dames de debatten over de grondwetswijziging in de Kamer zouden bijwonen, teneinde zoo noodig het vrouwenkiesrecht te verdedigen. Toen mr. Gorman Borgstius er op wees, dat dit natuurlijk onmogelijk was, bevroeden de dames of hij dan niet zou willen bevorderen, dat een of meer van haar worden aangezien als regeringscommissaresse, ten einde de minister te slaan speciaal wat het vrouwenkiesrecht betreft. Hierop heeft de voorzitter geantwoord, dat dit een zaak was die buiten hem omgaat. Eindelijk wenschten de dames, dat de Kamervergadering van Donderdag een half uur zou worden geschorst, opdat de Kamerleden gezamenlijk het kiesrechtadres der vrouwen in ontvangst zouden kunnen nemen. De voorzitter heeft gezegd, dat hij ook hieraan niet kon voldoen.

Vergaderingen.

AANKONDIGINGEN

Dagerraad.

De Vrijdenkersvereeniging „De Dagerraad“ houdt Zondagavond 22 Oct. a. s. een openbare vergadering in „De Werken de Stand“, Kloveniersburgwal 87, alhier, waar A. H. Gerhard zal spreken over de voorgestelde hervorming van art. 192 der grondwet en de schoolstrijd. Entree 10 cent, debat vrij.

„De Zaaier“, Leiden.

Maandagavond j.l. zou dr. Knuttel een cursus voor de afd. houden over „De grondslagen der Soc. Dem.“ doch wegens de kleine opkomst (11) meende het bestuur de cursus, die een paar avonden in beginsel noemt, een week later te laten beginnen, met het oog op een den grootere opkomst. Denken de leden er aan? A.s. Maandag 23 October, 's avonds half negen, openbare cursusvergadering in het Volkspaleis, aan de Kalvermarkt. Spr. Dr. Knuttel. Onderwerp: „De grondslagen der Soc. Dem.“

Zondagavond half elf bestuursvergadering bij Homburg. Allen aanwezig! Leidsche abonnees „Jonge Socialist“ en geen „Zaaier“-leden, worden nog eens afont gemaakt op den verhoogden abonnementsprijs.

Vrije Soc. Vrouwenver. Den Haag. Cursusvergadering op Dinsdag 24 Oct. 's av. 8 uur in „Concordia“, Hoogezand, met G. Reijnders van Amsterdam als spreker over: „De koningin, de christenen, de S. D. en de dienstweigering“. De particuliere secretaris der koningin is uitgenodigd tot debat.

VERSLAGEN

HAARLEM. In (slecht bezochte) huish. verg. besliste onze afd. betreffende de twee vroedvrouwen van Haag i. z. de verkiezingsonderhandelingen van t. P.B. met den Bond v. Chr. Soc. oer en alvorens de afdeelingen daarvoor waren gehoord, dat zij niet stipt op het standpunt, hiersel eener dusgezegd geschonden democratie te moeten wijzen, naar dat zij zich voorbehield, de voorkeur eener behandeling van dergelijke zaken te brengen in de afd. op het a.s. congres te brengen.

Apeldoorn.

Woensdagavond vergaderde de Apeldoornsche Arbeiderswacht, bestaande uit de Apeldoornsche bestuursleden, de A.B. Coöperatie „Vooruit“ en de afd. der S.D.A.P. ter bespreking van het bij den gemeenteraad ingediende adres betreffende de levensmiddelenvoorziening. Besloten werd in alle arbeiderswijken handteekeningen te verzamelen ter ondersteuning van genoemd adres. Men wil op Donderdag 26 Oct. een openbare vergadering beleggen en zoo mogelijk demonstratief deze handteekeningen aan den burgemeester aanbieden.

AMSTERDAM

Huuroproffrijving. Naar wij vernemen, zijn de woningen in het perceel Ten Kalestraat 95-119 naar eveneens 50 cent per week opgelagen. Jammer dat de wet tegen „onredelijke“ huuroproffrijving er nog niet is. Dan konden we nagaan of deze huuroproffrijving redelijk of onredelijk is. Wij raden die bewoners aan, zich te verzetten tegen elke opoffering der huren. Op tal van plaatsen in de stad is dat al gelukt, door eenzijdig gemeenschappelijk te weigeren den opslag te betalen.

Dienstweigering. De anarchist S. C. v. d. Waal, 2e depotcomp. vest.-art. Kamer 182, O. N. kazernes A'dam, heeft Maandag j.l. den dienst geweigerd.

Veranderingen in de Leidsche straat. Er bestaan voornemens, om de Leidsche straat en het Leidscheplein in de meeste toekomst van aspect te doen veranderen. De firma De Vries gaat naar zaak vestigen in de perceelen 193 tot 199, waarvoor op de hoeken van 't Leidscheplein en de Leidsche straat enige oude huizen plaats moeten maken voor moderne kantoorgebouwen.

Verder verneemt men, dat dezer dagen de percelen Leidsche straat 67, 69 en 71, welke percelen liggen tusschen de Kerkstraat en de Prinsengracht, benevens enige andere panden in de Kerkstraat, in andere handen zijn overgegaan. De nieuwe bezitter is van plan over twee jaar, wanneer de huur afgelopen zal zijn, de percelen te doen sloopen. In principe werd besloten op het terrein een café-restaurant te doen verrijzen, hetwelk door de firma Van Goethem & Neuteboom hier ter stede zal worden geëxploiteerd.

De Amst. Volksuniversiteit.

Wij vernemen, dat het bestuur van de Amsterdamsche Volksuniversiteit weigeri nog langer in „De Tribune“ te adverteren, omdat... ons blad op die instelling kritiek heeft uitgebracht! — Wat zijn de heren breed van oprichting — ze doen als het eerste het beste nijdige kruidenierij.

Conflict aan de Westergasfabriek.

S. schrijft ons namens de werkklieden: Aan de Westergasfabriek (Haarlemmerweg) wordt veel werk gedaan in tarief. Verschillende tarieven zijn echter zoo laag gesteld, dat liet voor de werkklieden gewoon onmogelijk is een behoorlijk loon te betalen. Ten einde raad gingen de menschen aan het onderhandelen met de directie. Evenwel zonder succes. De schuld van een en ander ligt voor een groot gedeelte bij de bazen. Deze maken er hun werk van de stukwerkbonden te verslachten op een manier, waaruit de directie zelf niet wijs schijnt te kunnen worden en die ze daar van de arbeiders gemakshalve maar niet gelooft. Door dit geknoei schijnt het of er 33 cent per uur wordt verdiend, terwijl het in werkelijkheid veel minder is. De arbeiders hebben nu besloten stukwerk te weigeren, zoolang de tarieven niet behoorlijk zijn herzien.

Het is mogelijk, dat hieruit ernstige gevolgen voortvloeien. De eenheid op de gasfabriek is op het oogenblik nogal groot. De gevolgen komen voor rekening van de onhandbare directie.

Goedkope cokes.

De Amst. Christelijke Bestuursbond heeft zich tot B. en W. gewand met een adres, waarin er ernstig op wordt aangedrongen, alomg een regeling te treffen, waardoor ook zij, die niet in het bezit zijn van een broodkaart, maar geredde moeten worden te behooren tot de economisch zwakkeren van de gunstige bepalingen ten opzichte van de brandstoffenvoorziening kunnen profiteren.

De Geelwinck.

Nader blijkt dat wel vast staat dat de Geelwinck verkocht wordt, maar niet, dat de zes vereenigingen, waaraan dit gebouw toebehoort, zullen besluiten een nieuw gebouw te sichten. Eerder bestuursbesluiten naar de koopsum ten bate der kassen te verleen.

Gemeenteraad.

De gemeenteraad zal Maandag 30 October en volgende dagen vergaderen ter behandeling van de gemeentevergrooting voor 1917.

Vooraf zal o.m. aan de orde worden gesteld de voordracht in zake het hulpziekenhuis aan den Amsteldijk: die ook reeds op de agenda van Weensdag j.l. voorkwam. In het comité-generaal van Weensdagavond is, naar aanleiding dier voordracht, welke B. en W. aanvankelijk willen terugneemen voor een ander plan tot voorziening in het plaatsgebrek, uitvoering van gedachten gewisseld. Omtrent dit andere plan, dat eveneens aanhangig blijft, werd den leden van den Raad geheimhouding opgelegd. Het werd, behalve door den betrokken wethouder, verdedigd door den Burgemeester en den wethouder Vlieghe.

De ziekenhuiswestie.

Het plaatsgebrek in de ziekenhuizen te Amsterdam is deze week in een geheime zitting van den gemeenteraad ter sprake gekomen.

Naar de „Tel.“ mededeelt, werd naast het voorstel van B. en W., tot bouw van een hulpziekenhuis met 500 bedden, nabij den Amsteldijk, thans ook een voorstel van B. en W. ter tafel gebracht om een bestaande inrichting aan te koopen en tot ziekenhuis voor 200 à 300 patienten te verbouwen.

Volgens het blad was het slot van de zeer wijdoopende discussie, dat men besloot, de twee voorstellen naast elkander te handhaven en dus in de eerstvolgende openbare raadsvergadering de aangehouden voordracht aan te nemen en intusschen te onderhandelen over den aankoop van bovenbedoelde inrichting.

Kinder-operette.

Hier ter stede is opgericht een Amsterdamsch Kinderoperette-Gezelschap, onder leiding van August Schiffer, die enige door hem speciaal voor kinderen geschreven werkes met dat gezelschap denkt op te voeren. Voorloepig secretariaat: te Jan Steenstraat 21 I.

Fabrieks-ongeval.

Gistermorgen is een 21-jarig persoon, werkzaam aan eene fabriek aan de overzijde van het IJ, naar het Binnengasuis vervoerd, daar hij bij het openen van een

vulcanischen ketel door plotseling ontspannen sloot brandwonden had bekomen aan gelaat en borst.

ROTTERDAM.

De man met het zwarte masker. Gistermiddag omstreeks 5 uur werd hulpgeroep vernomen uit de melkkloek staande aan de Parklaan alhier. Men vond daarin in hoogst zenuwachtigen toestand de 82-jarige vrouw H. N. Het bleek dat een man van lang postuur en donker uiterlijk de kloek was binnengekomen en haar op geid had gevraagd. Tegelijkertijd naar de geldlade greep, had hij de oude vrouw peper in de oogen gestrooid. Op haar hulpgeroep koos de lastaard het hazenpad, zonder iets te hebben medegedeeld. De vrouw werd naar haar woning vervoerd.

De actie tegen de huuroproffrijving.

(S.) Donderdagavond heeft een conferentie plaats gehad tusschen de directie van de N. V. Gemeenschappelijk Eigendom en de Commissie uit de huurdiers Het resultaat dier besprekingen is, dat de huuroproffrijving zal bepaald tot tien cent per week en per woning, instede van f 0.30- f 0.75, zooals de oorspronkelijke eisch der directie was. De aangesloten huurdiers hebben met hun vastberaden houding dus een groot succes behaald.

Staking geëindigd.

(H.) De 22 kolonwerkers en de 2 machinisten bij de N.V. Antraxiet Handelsvereeniging, die deze week het werk hadden gestaakt, omdat de patroon aan haar verzoek niet wilde voldoen, n.l. een uur per dag minder werken, hebben op de oude voorwaarden het werk weder hervat.

Arbeidersrisico.

(H.) Gistermorgen werd in het Bergweg-Ziekenhuis verbonden de 11-jarige G. W. V., wonende Warmoesierstraat, die in de Carbonaafabriek der firma Stavenburg aan de Vijverhofstraat in aanraking kwam met de voornacht, tenevolte waarvan hem twee vingerooten van de rechterhand nagenoeg werden afgesneden.

Lijk opgevischt.

(H.) Gistermorgen werd uit de Nieuwehaven het lijk opgehaald van den 62-jarigen kleermaker J. Carton, die reeds enkele dagen versmist uit de woning van zijn pleegzoon aan de Generaal van der Heijdenstraat

DEN HAAG.

De „democratie“ (?) in de vrouwenclub en het Algem. Kiesrecht. De openbare vergadering in „Concordia“ van de Soc. Dem. H. Club was door vrouwen en mannen druk bezocht. We be

Reclamebiljetten.

Wij maken onze partijgenooten en lezers, die voor de Krant werken, opmerkzaam op de Reclamebiljetten, die wij op aanvraag zenden.

hoeven wij niet aan te tonen, wat mevrouw Kersen-Mulwijk, mevrouw Polhuis-Smit en mr. G. W. Sannes over het A. K. aan de arbeidersvrouwen te zeggen hadden. Enkele opmerkingen echter.

Gezegd werd, dat wij wel wisten, dat 't militarisme een noodzakelijk kwaad is, wat ten slotte ook door Soc. Dem. aanvaard worden moet. De oorlog heeft de vrouwen in versterkte mate naar de industrie gedreven en de vrouwen als plaatsvervangsters van de mannen tot de productiekraacht van het kapitalisme gemaakt. Doch indien aan de vrouwen het kiesrecht niet wordt gegeven, dan diende de regering er rekening mede te houden, dat de vrouwen in d. toekomst hun zonen en mannen moeten afstaan aan het militarisme, dat was hun plicht, dus hadden zij het recht op kiesrecht.

Toen ten slotte een der aanwezigen om debat vroeg vóór een motie in stemming werd gebracht, werd hem geantwoord, dat dit een protestvergadering, een demonstratie was en dat op dergelijke vergaderingen geen debat werd verleid. De debater echter, zich liet daarmee te vrede stellen, wees op den eerste eisch der democratie: REDE EN TEGENREDE. Ten slotte werd na het aannemen van de motie (op zijn stem na) debat toegestaan.

Toen hij echter wilde aantoonen, op welken grondslag het A. K. behoorde te staan, n.l. op zuiver anti-militaristische en anti-imperialistische, werd hem door den president het woord ontnomen. Zich afleten bij het punt van Algem. K. (naar hun meening) wildende bepalen, werd ook dit hem niet toegestaan. Een volgende debater, deels aanvullend sprekende, werd 't woord niet ontnomen, ook waarachtig omdat deze niet zoo gesehold was als de eerste, en die het verrijk te hooren krieg van jeugdige onbezadigheid. Ook legde de hoofdvoorzitter hem persoonlijke dienstweigering in den mond, oetshoon door hem met geen woord daarover was gesproken, wel van massale algemeene dienstweigering. Toen hij dit bij interruptie herhaalde, werd hem van politiewege gezegd, dat hij moest bedaren of naar buiten gaan.

Ook in dit geval z' en wij, evenals in Utrecht, (het geval Smit) dat de politia aan de demagogische soc. (?) vrouwen zeer goede diensten wil bewijzen.

ARNHEM.

Bezoek van twee Dienstweigeraars.

(C.) Donderdagmorgen half 10 arriveerden alhier van het Huis van Bewaring te Utrecht, P. van der Veen van Sneek en A. Wijnstra van Gorredijk. Een tiental geestverwanten en vrienden waren van hun komst verwittigd en slonden aan het station onze „boeven“ op te wachten.

Behalve deze greep van menschen, die hun stille en toch hartelijke genegenheid bewezen door „hun“ werk, hun werk maar te laten“, stond daar tevens het vervoermiddel van vrouw Justitia, die weenvenagen, op hen te wachten, waarmee zij naar het justitiegebouw gebracht werden om voor den krijgsraad terecht te slaan.

Voor ieder werd ten slotte oesicht: 2 maanden militaire dienste en 2 maanden gevangenisstraf. Het werd aan de beklaagden niet toege

siaan zich te verdedigen, aangezien de president meende, dat sdsdan propaganda gemaakt werd tegen het militarisme. Wijnstra heeft daarop zijn verdediging schriftelijk overgelegd, terwijl van der Veen dit weigerde.

Kolonel Land vroeg o.a. aan Van der Veen, waarom hij hier in het land was, hij kon toch naar Amerika gaan, waar hij niets met het militarisme te maken had, terwijl hij wel de voordeelen van den Staat wilde genieten, doch niet de verplichtingen wilde dragen. Welke voordeelen deze Staat der kapitalisten aan het proletariaat verschaft, deelde hij echter niet mee, wat toch zeker niet overbodig is, want de proletariërs zijn van die voordeelen, die de Staat hun doet loekomen, zich lang niet bewust.

Na deze rechtszitting zijn onze vrienden onder geleide van een sergeant en twee soldaten naar het station, waar hun intusschen een schaar van geïnterueerden wachten. En zoo was het ons vergund om onze dappere kameraden nog eens hartelijk de hand te drukken en nog een wijje met hen samen te zijn in de wachtkamer. Van der Veen en Wijnstra zagen er opgewekt uit en het is zeker niet te veel gezegd, wanneer wij 's onze overtuiging uitspreken, dat zij de last, hoe zwaar ook, door hun beginsel licht weten te dragen.

Van der Veen deelde ons o.m. mede, dat hij een brief aan D. N. had geschreven, doch deze brief op order van den directeur van het Huis van Bewaring niet verzonden mocht worden. — Half twee vertrok de trein naar Utrecht.

GENEGDE BERICHTEN.

Moordtuig. — Woensdagmiddag hoorde men op 't fort aan de De Biltstraat te Utrecht plotseling een schot vallen. Toen men buiten kwam, vond men de schildwachter met een kogelwond in het onderlijf liggen. Het bleek, dat het schot uit het geweer van den schildwachter zelf was. In deerniswekkenden toestand werd de ongelukkige per ziekenauto naar het militaire hospitaal vervoerd. Hoe het ongeluk gebeurd is, weet men niet.

Lijk gevonden. — Eenigsteren werd in een weiland onder Monnikendam gevonden het lijk van een manspersoon, die uit het op 'hem gevonden spaarbankboekje bleek te zijn G. V.; uit een ander op hem gevonden stuk bleek, dat hij zonder bekende woonplaats was. Op last van den burgemeester is het lijk naar het lijkenhuis overgebracht, om na bekomen machtiging begraven te worden. Teekenen van geweld waren op het lijk niet aanwezig.

Kindermoord. — Het gerechtshof te Leeuwarden heeft Donderdag bevestigd een vonnis der Asser rechtbank, waarbij een 61-jarige weduwe uit Peize werd veroordeeld tot 3 jaar gevangenisstraf onder aftrek der voorloopige hechtenis wegens moord door worging van een pasgeboren kind, waarvan haar dochter was bevallen, en dat zij eerst een heelen dag zonder de minste hulp naakte en vuil in een zinken kuip had laten liggen.

De advocaat-generaal had 5 jaar gevorderd.

Ontvlucht. — Ten politiebureau te Arnhem meldde zich deze week een Rusjan, die vloeiend Duitsch en Fransch sprak en in September j.l. dank zij deze taalkennis en vrienden in Duitschland met succes een poging tot ontvluchting uit een Duitsch gevangenkamp gedaan had. Hij vertelde, in Januari 1915 bij Lodz in Polen gevangengenomen te zijn, toen hij als verkenners van het bij Lowicz teruggevoerde Russische leger dienst deed. Na gebrach te zijn naar een kamp te Hammelslein en vervolgens naar een tweede in Gotha, werd hij in Mei 1916 naar Langensals in Thüringen gebracht, uit welk kamp hij thans ontvlucht was. Hij had zich in de cantine van het kamp burgerkleeren gekocht! Daarna knipte hij den draad rond het kamp door op een oogwenk dat de wacht werd afgelost en dus niemand dat de wach werd afgelost en dus niemand dat hoorde, en ging op weg naar Berlijn, waar hij te voet en per trein reisde, zonder moeite arriveerde. Dank zij zijn taalkennis zag men hem voor een Duitscher aan en kon hij als electricien werk vinden, terwijl Russische en andere. Eenige vrienden hem van kleeren, onderaard en geld voorzagen. Na twintig dagen verveelde hem dit leven en met een gezelschap manschen, die naar de Hollandische grens vertrokken om daar den te krijgen, kwam hij zonder moeite te Emmerik. Tusschen Emmerik en Elten wilden Duitsche soldaten hem niet doorlaten, maar hij wist raad en een sprong van een brug, een zwempartij over een vaart, bracht hem door de postkenken heen. Hij sloot zich bij een bende op weg naar Holland zijnde smokkelaars aan, die hem aan

de grens bracht, waar hij zich als smokkelaar voordeed, vóór 't start door de Duitsche grenswacht werd geëist. Zoo kwam hij in Didam en vandaar in Arnhem, waar hij in staat gesteld werd om naar den Russischen consul te Rotterdam te vertrekken.

Scheepstijdingen.

AMSTERDAM. Aangek. 19 Oct. Handelskade: Prof. Bujs, s. Hull, steenk. en stgk.; 20 Oct. Scheldestroom, s. Newe, steenk.; 19 Oct. Sumatrakade: Nias, s. Java, stgk.; Javakade: Bintang, s. Rotterdam, 20 Oct. Houthaven: Juno, s. New-York, veevoeder; Zeeburgskade: Leonora, s. Neder-Canik, hout.

Nederlandsche Stoomvaartlijnen.

Andijk, n. N.-York, 17 Oct. v. Kirkwall. Billiton, n.A. msterdam, pass. 17 Oct. Gibraltair. Birmang, 17 Oct. v. Calcutta n. Java. Gorontalo, n. Rot., pass. 17 Oct. Finsterre. Lombok, n. Amst., 17 Oct. v. Sabang. Manado, n. Bat., pass. 17 Oct. Sagres. Nickerio, n. Amst., 17 Oct. v. Falmouth. Oosterdijk, n. Rot., 17 Oct. v. Kirkwall. Radja, n. Java, 17 Oct. te Lor. Marquês. Zeelandia, n. Amst., 18 Oct. v. Falmouth, gaat om de Noord.

Binnenlandsche Havens.

IJMUIDEN. Aangek. 19 Oct. Nias, s. Java. Buitang, s. Rot.; Prof. Bujs, s. Hull; Scheldestroom, s. Sunderland; 20 Oct.: Leonora, s. Frederikslad. Vert. 19 Oct.: Bokelo, s. Goole; 20 Oct.: Starling, s. Londen. HARLINGEN. Aangek. 18 Oct.: Min. Tak, s. Hull.

NIEUWE WATERWEG. Aangek. 19 Oct.: Amsteldijk, s. N.-York; Lupus, s. Bergen; Hercules, sleepb., Nieuwediep, mei een marinbergingsvaartuig op sleepvouw; Bultzenorg, s. Vlissingen; St. Annaand, s. Newcastle; 20 Oct.: Hoogland, s. Leith; Dirckslad, s. Newcastle. Vert. 19 Oct.: Vaderland, Klugkist, Dieppe; Buitang, s. Amsterdam; Bleada, s. Gothenburg; Hercules, sleepboot, Nieuwediep; Tyr, s. New-Orleans; Vegetiroom s., Middlebro; Fortuna, s. Cardiff; Waal, s. Hudikswall.

Buitenlandsche Havens.

Tombergen, 17 Oct. v. B.-Aires n. Rot. Batavier 6, 17 Oct. v. Rot. te Tilbury. Breda, 17 Oct. v. Havre n. Rot. Lupt, 9 Oct. v. Rot. te Stavanger.

ADVERTENTIE.

RUSTIGE

Gemeubelde Zitkamer

met Kabinet GEVRAAGD in een frissche buurt, tegen 1 November a.s. Brieven te richten Administratie van „De Tribune“, Amstel 85, onder letter K.

J. RADIUS

SCHOENMAKER, Albert Cuyppstraat 42, A'dam.

Heeren Zoolen en Achterlappen f 1.80
Mans " " " extra „2.00
Dames " " " „1.25
Vrouwen " " " extra „1.45
Kinderen " " " naar grootte.

Buiten de stad: met verhooging van portkosten en onder rembours.

Alles met hout gepond. — Genood 15 cent hoger. Lajpes onzichtbaar.

Desgewenscht in één dag klaar.

GRAND THEATRE.

N.V. „TOONELVEREENIGING“. HERMAN HEYERMANS en JAN MUSCH.

ZONDAGMIDDAG, 2 UUR ZONDAGAVOND, 8 UUR en volgende avonden:

TROPENADEL

Indisch blijspel v. Van Wermeskerken. VAN VLIET. JAN MUSCH.

DE TANTE . . . MEVR. E. DE BOER-v. RIJK. GEWONE AVONDPRIJZEN. PLAATSBSPREKING AANBEVOLEN.

KUNSTANDEN

als eigen tanden zonder gehemelte AMERICAN DENTISTRY. DENTAL OFFICE WILHELMINASTRAAT 31, DEN HAAG BILLIKE PRIJS. LANGJARIGE GARANTIE. BESLIST PIJNLOOZE BEHANDELING Partijgenooten betalen materialen prijs EENIGE INRICHTING

OP VOOR UW SCHOOL door J. C. GETON. Prijs 2 cent. Franco p. p. 3 cent. Een helder geschreven brochure van 8 bldz. Brochurenhandel Soc. Dem. Partij J. J. BOS & Co., Kinkerstraat 300, Amsterdam.